

[Uitzending 315: Ruth 1:10 t/m 2:2]

In de vorige uitzending hebben gelezen dat Noömi samen met haar beide schoondochters op weg is gegaan naar Israël, naar Bethlehem in Juda. Onderweg dringt Noömi er bij haar schoondochters op aan, terug te keren naar het ouderlijke huis. Noömi hoopt dat haar schoondochters een nieuw leven zullen vinden in hun eigen land Moab. Zij draagt de twee jonge weduwen op aan de genade van de HERE. Zij kust hen en samen huilen zij. Maar, beide schoondochters verzetten zich met een krachtig 'nee'. Ruth 1 vers 10:

'Nee, nee,' zeiden Orpa en Ruth, 'wij willen met u mee naar uw volk!'

Noömi herhaalt haar oproep terug te keren en stelt dan een aantal retorische vragen. Ruth 1 vers 11:

Maar Noömi wierp tegen: 'Het is beter dat jullie teruggaan. Ik zal immers geen zonen meer krijgen met wie jullie kunnen trouwen.'

De gedachtegang van Noömi richt zich op de mogelijkheid van een leviraatshuwelijk of zwagerhuwelijk voor haar schoondochters. Bij het lezen en bespreken van Deuteronomium 25:5 t/m 10 is het leviraatshuwelijk uitgelegd en besproken. U kunt de uitzending terugluisteren of doorlezen via onze website. Noömi zegt: ik zal geen zonen meer krijgen.

Ruth 1 vers 12 en 13:

Nee, mijn dochters, ga terug naar je ouders. Ik ben nu te oud om opnieuw te trouwen. En zelfs al werd ik zwanger en bracht ik zonen ter wereld, zouden jullie dan wachten met hertrouwen tot die oud genoeg zouden zijn? Natuurlijk niet, kinderen. Jullie lot is bitter, maar het mijne nog meer, want de HERE heeft Zich tegen mij gekeerd.

Noömi geeft aan dat zij geen kinderen meer kan krijgen. Maar zelfs als dat wel zo was, zou het dwaas zijn om daarvan de huwbare leeftijd af te wachten. In het slotdeel van het trieste betoog stelt zij dat het voor haarzelf nog erger is, want 'de hand van de HERE ging tegen mij uit'. De uitspraak impliceert (mogelijk) erkenning van Gods soevereiniteit, maar wordt hier ook gebruikt als argument om toch maar niet mee te gaan. Wie wil er blijven bij iemand tegen wie de hand van de Here is gekeerd? Orpa en Ruth begrijpen wat Noömi bedoelt en barsten opnieuw uit in tranen. Ze nemen allebei een eigen beslissing.

De argumenten van Noömi overtuigen Orpa en zij besluit om terug te gaan naar Moab, maar Ruth besluit mee te gaan (vs.12 t/m 14).

Opnieuw barstten de vrouwen in tranen uit. Uiteindelijk kuste Orpa haar schoonmoeder vaarwel. Ruth besloot echter toch met Noömi mee te gaan.

Het woord in de Hebreeuwse tekst waarmee wordt gezegd dat Ruth met Noömi meegaat is veel zeggend. Het werkwoord betekent: 'aankleven'. Het is een sleutelbegrip in het Bijbelboek Ruth. Het woord komt voor met betrekking tot menselijke relaties, zoals het huwelijk en vriendschap. **Ruth besloot echter toch met Noömi mee te gaan.** Een belangrijk besluit. Ruth heeft er op dat moment de lengte, breedte, diepte en hoogte niet van beseft. Immers, de HERE is ook hier al op weg naar de geboorte van Zijn Zoon (Jezus Christus) in Bethlehem. Ruth 1 vers 15:

'Kijk', zei Noömi, 'Orpa gaat terug naar haar volk en haar goden. Ga toch met haar mee!'

Noömi heeft Orpa kunnen overtuigen terug te keren en vraagt Ruth hetzelfde te doen. Zij wijst op haar 'verstandige' schoonzus die terugkeert tot haar volk en goden. Deze uitdrukking '**haar goden**' kan ook opgevat worden als '**haar geloof**'. Met verbazing lezen we hier hoe Noömi Ruth voorstelt om het voorbeeld van Orpa te volgen. Mogelijk heeft het jarenlange verblijf in Moab haar van de dienst van de HERE vervreemd, waardoor zij niet meer beseft hoe rijk het is de God van Israël te dienen. Vooral in het licht van Deutr.13, waar verboden wordt om een gezinslid over te halen andere goden te gaan dienen. Van Orpa lezen of horen we nooit meer wat. Maar Ruth maakt een keuze voor de HERE. Haar keuze was een keuze voor tijd en eeuwigheid. In het eerste hoofdstuk van het NT komen we haar weer tegen, zeg maar: in het familiealbum van de Here Jezus. Ruth 1 vers 16:

Maar Ruth antwoordde: 'Vraag mij alstublieft niet u te verlaten. Ik wil altijd bij u blijven. Uw volk zal mijn volk zijn en uw God mijn God.

Ruth verklaart indringend haar onvoorwaardelijke toewijding aan Noömi en geeft aan voortaan bij het volk van de HERE te willen horen. Luisteraar, is het in uw of jouw leven al tot een keuze voor de HERE gekomen? Maar, zal iemand zeggen: ik ben er helemaal niet bij opgegroeid. Kan dat wel voor mij?

Ja, dat kan ook voor u die niet is opgegroeid met het christelijke geloof, en het niet van huis uit hebben meegekregen. Al is dit laatste geen garantie voor een actief belijden van het geloof in Jezus Christus. Let op het leven van Ruth. Wat wist zij van de God van Israël? Wat heeft zij gezien in het geestelijke leven van haar man en schoonfamilie? Ruth zegt dat zij Noömi niet zal verlaten. In de verzen 16 en 17 worden daarvoor 6 toelichtingen gegeven.

Ruth 1 vers 17:

Ik wil sterven waar u sterft en naast u worden begraven. God mag mij straffen als ik u verlaat vóór de dood ons scheidt!

Plechtig eindigt Ruth haar verklaring met een eedformule. Deze eedformule komt in deze vorm alleen voor in Samuël en Koningen. Het aanroepen van Gods naam overtreft de wijze waarop Noömi dat deed in vs. 8 en 9 en toont een geloof dat veel sterker en overtuigender is dan menselijke argumenten. Ruth nam een belangrijk besluit. Het is een beslissing waarvan ik geloof dat het een echte bekering is. Het illustreert wat het NT zegt in 2 Korinthiërs 7 vers 10: **Soms gebruikt God verdriet om een radicale ommekeer in ons leven te laten komen en ons te redden. Maar gewoon, werelds verdriet leidt tot de dood.**

Ruth zegt: waar u gaat zal ik gaan, daarna: waar u verblijft zal ik verblijven. Uw volk is mijn volk en ook uw God is mijn God. Hoe ver gaat dat? Ruth zegt: waar u sterft wil ik ook sterven en waar u wordt begraven daar wil ik ook worden begraven. Ingrijpende uitspraken. Want Israëlieten zijn anders dan Moabieten. En Kemos (de god van de Moabieten) is niet te vergelijken met de God van Israël. Ook vandaag kan een mens geen keuze voor de HERE maken tenzij hij of zij zich identificeert met Gods eigen volk, Israël. Dat wil niet zeggen dat je het als gelovige dan met alles eens bent met wat Israël vandaag doet of zegt. Maar **je weet wel** dat je de opdracht hebt om te bidden voor de vrede van Jeruzalem (Ps.122). **Je weet wel** dat Israël Gods oogappel is (Zach.2:8). **Je weet ook** dat niet alle Israëlieten échte Israëlieten zijn (Rom.9:6). Dat zij met veel toewijding God dienen, maar dat zij het juiste inzicht missen. Zij begrijpen niet dat Christus gestorven is om het tussen God en hen goed te maken.

In plaats daarvan proberen zij door goed te leven Gods gunst te winnen en voegen zij zich niet naar de manier waarop God dat zou willen (Rom.10:2 en 3). Tenslotte, **weten wij ook**, dat God het volk van Zijn keuze niet heeft afgeschreven (Rom.11:2). Ja maar, hoe zit het dan nu met Israël? In Romeinen 11 vers 25 t/m 27 zegt de apostel Paulus:

Broeders en zusters, ik wil u het geheim van Gods plan met Israël vertellen, om te voorkomen dat u afgaat op uw eigen ideeën. Voorlopig moet een deel van de Israëlieten niets van Jezus Christus hebben. En dat duurt totdat de grote massa uit de andere volken in Gods koninkrijk is ingegaan. Dan zal heel Israël gered worden. Dat staat ook in de Boeken: De grote bevrijder zal uit Sion komen om het kwaad van Israël weg te doen. Dit is Mijn afspraak met hen: Ik zal hun zonden wegnemen.

Nog even terug naar 2 Korinthiërs 7 vers 10: **Soms gebruikt God verdriet om een radicale ommekeer in ons leven te laten komen en ons te redden.** Wat is een radicale ommekeer of (anders gezegd) een echte bekering? Het Griekse woord dat in 2 Korinthiërs 7 wordt gebruikt voor 'ommekeer' is **metanoia**. Het betekent: **verandering van denken**. In de geschiedenis van Ruth is dat: **niet terug naar Moab** maar kiezen voor Israël. **Niet terug naar Kemos** maar een keuze voor de God van Israël.

Mag ik u een persoonlijke vraag stellen: heeft u een keuze gemaakt voor Christus? Want **gewoon, werelds verdriet leidt tot de dood**, dat soort inkeer heeft geen zin. Maar bekering die echt is, is niet spijtig. Echte bekering leidt tot redding, net zoals bij Ruth. Ruth 1 vers 18:

Toen Noömi zag dat Ruth vastbesloten was, drong zij niet langer aan.

Voordat de aankomst in Bethlehem wordt beschreven lezen we in vers 18 dat beide vrouwen samen verder gaan. En Noömi? Zij dringt niet verder aan bij Ruth om naar huis te gaan. Moeder en schoondochter hebben elkaar gevonden. Bij Hem waarvan we in Psalm 68:6 lezen: **Hij is een vader voor ouderloze kinderen en komt op voor de rechten van de weduwen, Hij is God, Die woont in Zijn heilig huis. Ps.146:9, Hij zorgt voor weduwen en wezen.**

Ruth 1 vers 19:

Zo kwamen zij samen in Bethlehem, waar de hele stad in rep en roer raakte. 'Is dat werkelijk Noömi!' vroegen de inwoners.

In Bethlehem reageren de mensen opgewonden op de terugkeer van Noömi. Is dit Noömi?! In deze uitroep klinkt verbazing door, maar ook ongeloof en medelijden.

Ruth 1 vers 20 en 21:

Maar Noömi antwoordde: 'Noem mij geen Noömi (Aangenaam) meer. Noem mij Mara (Bitter). Want de Almachtige God heeft mijn leven bitter gemaakt. Rijk ben ik weggegaan, maar arm heeft de HERE mij laten terugkeren. Waarom zouden jullie mij Noömi noemen, terwijl de HERE tegen mij is geweest en mij zoveel ellende heeft aangedaan?'

Noömi antwoordt door 2x een toespeling te maken op de betekenis van haar naam. In de wereld van het OT werd een naam vaak opgevat als uitdrukking van karakter, persoonlijkheid of andere eigenschappen van de naamdrager. Daarom antwoordt Noömi met de gelezen tegenwerpingen met betrekking tot (de betekenis van) haar naam. Andere voorbeelden in de Bijbel van naamsveranderingen zijn te vinden bij: Abram (wat 'verheven vader' betekent), de HERE noemt hem: Abraham 'vader van een menigte'. Saraï wordt later Sara genoemd. En Benjamin (zoon van de rechterhand) werd door zijn moeder eerst, Ben-oni 'zoon van mijn smart' genoemd.

Alles wat Noömi zegt weersprekt de uitroep van de vrouwen. Zij wil niet Noömi ('lieflijke'), maar Mara ('bittere') worden genoemd. Maar, in haar verbittering gaat zij voorbij aan Ruths liefdevolle aanwezigheid en roept uit dat zij die 'vol of rijk' wegging, nu 'leeg of arm' terugkeert. Vierkeer noemt Noömi de namen van de HERE. Wanhopig roept zij uit: **de Almachtige God heeft mijn leven bitter gemaakt.** De HERE deed mij arm terugkeren, Hij is tegen mij geweest, de Almachtige heeft mij zoveel ellende aangedaan. Helaas laat Noömi haar eigen handelen en schuld buiten beschouwing. Had de HERE gezegd dat ze naar Moab moesten gaan en haar zonen met Moabitische vrouwen moesten trouwen? Kon de verloren zoon zijn vader verwijten dat hij uiteindelijk tussen de varkens belandde?

Nee! maar toch, Gode zij dank, als je zo thuis komt, net zoals de verloren zoon, dan zul je Vader zien wachten om je met uitgestrekte armen te ontvangen. Hij zal je zegenen op een manier als nooit tevoren. Hij zal goed voor je zijn. Dat gebeurde met de verloren zoon. Hij kreeg mooie en schone kleren, er werd een gemest kalf geslacht voor een banket en dat allemaal voor een jongen die er zelf vandoor was gegaan en met hangende pootjes naar huis terugkeerde. Wat zegt Noömi:

Waarom zouden jullie mij Noömi noemen, terwijl de HERE tegen mij is geweest en mij zoveel ellende heeft aangedaan?

Luisteraar, van de ellende die mensen overkomt krijgt de HERE God vaak de schuld. Waarom doet U er niets aan? Waarom is mij dit overkomen? Wij zijn ook vaak als Noömi, met haar gedachten in het verleden. De moeite die zij moest doormaken heeft haar gebracht waar ze nu is: in Bethlehem, bij het volk van de HERE. De moeite in haar leven heeft haar gebracht op de plaats waar de HERE haar wilde hebben. Wanneer zal Noömi anders gaan denken? Ruth 1 vers 22:

Hun terugkeer uit Moab viel in de tijd dat de gerst werd geoogst.

De terugkeer van Noömi met haar Moabitische schoondochter Ruth valt samen met de gersteoogst (eind april, begin mei). Noömi keert **niet** leeg terug, zoals zij beweert! De slotopmerking over het begin van de gersteoogst **is een teken van hoop** en **duidt op Gods ingrijpen**. Hij zal voorzien in voedsel.

De geschiedenis van Noömi leert ons vandaag, dat het kiezen van eigen wegen (tegen Gods uitdrukkelijke Woord in) bittere vruchten afwerpt. Noömi keert terug naar Kanaän. Is dat alleen vanwege het brood of omdat er in Moab geen toekomst meer is? Er blijkt geen enkele positieve, geestelijke overweging. Zij gaat met bitterheid terug (**de HERE heeft mij zoveel ellende aangedaan**), maar Ruth neemt de toevlucht onder de vleugels van de HERE (Ruth 2:12). Ze mag dit doen, lang vóór de tijd waarin het heil, niet alleen voor Israël maar ook voor de andere volken wordt opengesteld.

Ruth 2 vers 1: **In Bethlehem woonde Boaz, een familielid van Noömi's man. Hij was schatrijk.**

Ruth 2 is opgebouwd uit een korte inleiding (vs.1 t/m 3) en een afsluiting (vs.18 t/m 23).

Wat er tussen zit is een verslag van de gebeurtenissen die plaats hebben gevonden op één bepaalde dag in het leven van Ruth. Een dag die van verstrekkende betekenis is voor Ruth, maar ook voor Gods plan met de wereld.

In vers 1 wordt Boaz voorgesteld. Zijn naam betekent: in hem is kracht. Hij wordt voorgesteld als een 'familielid' van Noömi's overleden man Elimelech. Daarmee is zijn naam en herkomst vermeld. De exacte graad van verwantschap wordt niet vermeld, maar essentieel is dat de verwantschap van de kant van Elimelech is en niet van Noömi, omdat het losserschap altijd via de mannelijke lijn loopt. Als Noömi's verwant uit de familie van Elimelech gaat hij een belangrijke rol vervullen.

De persoon van Boaz, kan op grond van zijn naam en de uitdrukking 'Hij was schatrijk', worden omschreven met: een integer en nobel mens. Wegens zijn verheven moraal geniet hij hoog aanzien in Bethlehem. Hij is vermogend, invloedrijk, met een voorname sociale status.

Ruth 2 vers 2:

Op een dag zei Ruth tegen Noömi: 'Zal ik naar een van de akkers gaan en vragen of ik de aren op mag rapen die de maaiers laten vallen?' 'Dat is goed, kind, ga je gang,' zei Noömi.

Vermoedelijk is het kort na hun aankomst in Bethlehem dat Ruth aan Noömi haar plan voorlegt om aren te gaan rapen. De woorden die zij gebruikt kunnen zowel een vragen om instemming zijn, alsook een meer weloverwogen en concrete mededeling van een plan. In hoeverre zij goed op de hoogte is van de wetten en gebruiken in Israël en de bepalingen ten aanzien van de armen, kan niet worden gezegd, maar in ieder geval weet Ruth van de mogelijkheid van het rapen van aren.

De Thora (de wet) bepaalt dat landeigenaren de hoeken van hun akkers ongemeaid moeten laten, zodat die door armen geoogst kunnen worden. Wat bij het maaien en binden van de garven op het land achterblijft, moet men laten liggen, zodat armen dat kunnen oprapen. In Israël was dat een recht, ook met het oog op de vreemdeling. God voorzag ook op jaarlijkse basis in de nood van weduwen, wezen en vreemdelingen (Deutr.24) en op een driejaarlijkse basis van tienden (Deutr.14 en 26).

Het plan van Ruth om van dit recht gebruik te maken is niet zonder risico's, want landeigenaren konden onwillig en hebberig zijn, en maaiers konden grof of beledigend worden tegen weerloze, afhankelijke rapers van aren. Dat de Israëlieten niet altijd deze voorschriften naleefden, blijkt onder meer uit Deut.27, Jes.1 en Mal.3. Het benadrukt de gevaren waaraan Ruth was blootgesteld. Bovendien was Ruth als vreemdelinge extra kwetsbaar. Ruths voornemen zegt veel over haar karakter. Ze is trouw, actief, moedig, ijverig en nederig. Ruth neemt initiatief en toont vertrouwen. Met gebruik van een aantal werkwoorden worden Ruths acties weergegeven: zij gaat, komt en raapt aren. Veelzeggend is de mededeling dat de akker waar zij naartoe ging, de akker van Boaz bleek te zijn. Het is een heenwijzing naar de leiding van de HERE.

Prachtig dat de HERE in Zijn Woord een praktische manier geeft om voor de armen te zorgen. Ruth en Noömi waren erg arm. Het feit alleen al dat Ruth zegt dat ze wil gaan rapen geeft hun armoede aan. We komen de voorschriften van de HERE op verschillende plaatsten tegen.

In Leviticus 19:9 en 10 lezen we:

Wanneer u de oogst binnenhaalt, moet u de randen van het veld niet helemaal afmaaien en wat op de grond is gevallen, moet u naderhand niet bijeenrapen. Hetzelfde geldt voor de wijnoogst, haal niet alle druiven van de planten en laat wat op de grond is gevallen, gewoon liggen. Laat het liggen voor de armen en voor hongerige reizigers, want Ik ben de HERE, uw God.

De HERE zei tegen Zijn volk dat ze voor de armen moesten zorgen. Er werd geen geld gegeven maar wel geholpen. De armen moesten er wel wat voor doen. Ze moesten rapen en plukken. De wet was op de landeigenaar gericht. Hetzelfde lezen we weer in Leviticus 23:22, **En wanneer u de oogst binnenhaalt, bekommer u dan niet te erg om de randen van de akker en het gevallen graan. Laat dat maar liggen voor de armen en voor de buitenlanders die zelf geen land hebben. Ik ben de HERE, uw God!**

De laatste verwijzing lezen we in Deuteronomium 24:19 t/m 22:

Als u in de oogsttijd een schoof van het veld vergeet te halen, ga dan niet terug om hem te halen.

Laat hem achter voor de vreemdelingen, wezen en weduwen, dan zal de HERE, uw God, u zegenen en voorspoed geven bij alles wat u doet. Als u de olijven van uw olijfbomen slaat, zoek de takken dan niet nog een keer na, laat het overblijfsel hangen voor de vreemdelingen, wezen en weduwen.

Hetzelfde geldt voor de druiven in uw wijngaard, zoek na het plukken de planten niet nog eens na, maar laat het overblijfsel achter voor hen die het nodig hebben. Onthoud dat u slaven was in het land Egypte, daarom geef ik u dit gebod.

Het was Gods manier om voor de armen in Israël te zorgen. De HERE gaf hen ook iets te doen. Ze mochten op de velden en akkers met de hand rapen wat was blijven liggen, op de grond was gevallen of vergeten.

In de volgende uitzending lezen we verder in het Bijbelboek Ruth:

Ruth 2:3 t/m 13.